BILAGA 10
Datum
2026-10-29

Bilaga 10: Jämställdhetsperspektivet i GJP-kapitlet i NRP-planen

Jämställdhet är en fråga som lyfts från kommissionen på flera sätt. Exempelvis lyfts ökad jämställdhet som en viktig aspekt för att nå visionen i kommissionens vision för jordbruk och livsmedel[1] i EU samt deras strategi för generationsskifte[2]. Även i den analys som kommissionen gjort särskilt för Sverige lyfter de inkomstskillnader mellan män och kvinnor.[3]

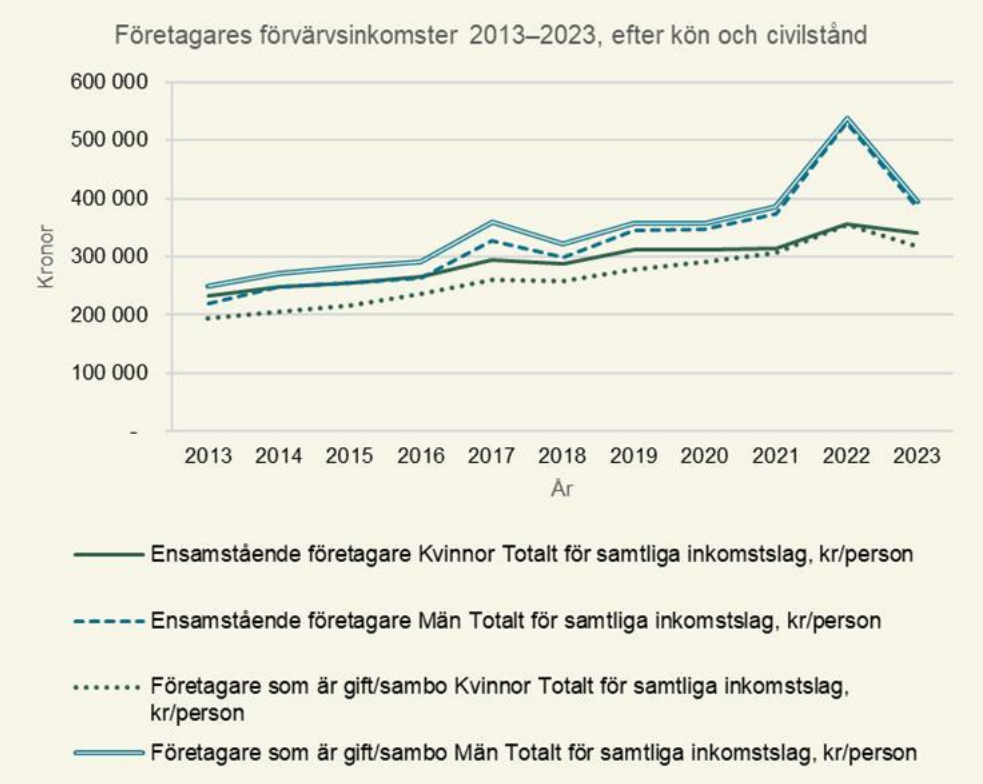
Statistiken visar tydligt att det finns inkomstskillnader mellan manliga och kvinnliga jordbrukare. Männens inkomster har utvecklats snabbare än kvinnors. Inkomsternas sammansättning visar att kvinnor i större utsträckning än män är beroende av inkomster från annan anställning. Detta innebär att även om den övergripande inkomstnivån i sektorn har stigit, har gapet mellan kvinnor och män till viss del vidgats över tid, vilket kan ses i Figur 1. Denna utveckling bekräftas också av Nordin[4], som visar att kvinnliga företagare inom jordbruket genomgående uppvisar lägre inkomster än sina manliga motsvarigheter.

[1] eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0075.

[2] COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS.

[3] EU-kommissionen (u.å). *Draft analytical document – discussion paper – Sweden. Thematic Area 1.* Opublicerat icke-paper.

[4] Martin Nordin (2025). Hur träffsäkra är EU:s inkomststöd till jordbruket? En utvärdering av jordbrukares inkomster och motståndskraft inom ramen för strategisk plan 2023-2023. Jordbruksverket. Utvärderingsrapport 2025:16.

Figur 1 Utvecklingen av den genomsnittliga förvärvsinkomsten (inkomst från näringsverksamhet, tjänst och kapital) per person för företagare under perioden 2013–2023, uppdelat på kvinnor och män samt på ensamstående och gifta eller samboende.[5]

Roos och Ahl[6] resultat visar att rådande stödinitiativ för företag är alltför snävt utformade och fokuserar främst på ambitioner om ekonomisk tillväxt, teknisk innovation och individuell ekonomisk skalbarhet. Dessa kriterier utesluter ofta kvinnoledda verksamheter på landsbygden, som ofta prioriterar sociala, kulturella eller miljömässiga värden. Statistiskt sett driver kvinnor dessutom mer småskaliga företag jämfört med män[7] så att stödja en bredd av företag medför indirekt även ett ökat stöd till företag som drivs av kvinnor

För att öka jämställdheten i branschen kan därmed en ökad mångfald av företag som beviljas stöd vara en väg framåt. Jordbruksverket gör bedömningen att högre stödnivåer riskerar att bidra till konstlade förhållanden istället för en verklig förändring av mångfalden bland företagen. För att få till en förändring behöver vi ta ett större grepp om frågan och låta den genomsyra olika åtgärder inom GJP och NRP-planen. För att uppnå jämställdhet och mångfald bör budgeten på en

[5] Jordbrukarhushållens inkomster 2024 - Jordbruksverket.se. Bearbetningen av uppgifterna har genomförts inom Jordbruksverket.

[6] Annie Roos och Helene Ahl (2025). Gendered Mismatches in the Business Support System in Rural Sweden. *Rural Reg. Dev.* **2025**, *3*(4), 10018; DOI: **10.70322/rrd.2025.10018**.

[7] https://statistik.jordbruksverket.se/PXWeb/sq/52f363e7-b061-4ce7-8d38-25e2f77c57e1.

övergripande nivå fördelas till den typ av stöd som bidrar till utveckling av jämställdhet.

Ett sätt att främja ökad jämställdhet är att möjliggöra att fler mindre företag kan ta del av investeringsstöden. Detta kan uppnås genom att till exempel ha låga stödgolv. Se till exempel förslag på investeringsstöd för utomhusutrustning för betande djur, investeringsstöd för bevattningsdammar och stöd inom Leader.

Ett annat sätt kan vara att sänka stödtaket så att pengarna räcker till fler stödmottagare. Detta föreslår Jordbruksverket för investeringsstöd till stallar och andra byggnader för djurhållning.

Ytterligare ett sätt är att utforma syftet med stödet så att syftet blir bredare än endast individuell ekonomisk tillväxt. För investeringsstödet till stallar och andra byggnader för djurhållning har syftet ändrats från att stödet ska bidra till ökad produktion till att stödet även ska syfta till att stärka möjligheterna att utveckla verksamheten med en bibehållen produktionsvolym. Även stöd inom Leader är ett exempel på stöd med ett bredare syfte än individuell ekonomisk tillväxt.

Jordbruksverket behöver även se över urvalskriterierna för de olika investeringsstöden. Urvalskriterierna behöver utformas så att de säkerställer syftet med stödet. Vi behöver till exempel ha urvalskriterier som inte enbart premierar ökad storlek.

Hur utlysningar skrivs påverkar också vilka som söker. Det är viktigt att utlysningar utformas och skrivas så att de framstår inkluderande, exempelvis genom att undvika ord som är manligt kodade och istället betona begrepp som mångfald, samarbete och olika typer av kompetens.

Mindre företag har ofta svårare att söka stöd, på grund av den komplexa processen som ofta kan kräva konsultstöd. Genom att Jordbruksverket avser att på bred front använda sig av förenklade kostnadsalternativ kan denna process förenklas och minska den administrativa bördan för företagen.

Det finns även behov av att arbeta med insamling av data och statistik för att visa på hur budget fördelas och för att visa på ägarstrukturen. Statistiken ger i sin tur underlag för policydiskussion och för att kunna identifiera var insatser behöver fokuseras. Detta överensstämmer med den rekommendation Nordin har riktat till Jordbruksverket att genomföra en fördjupad analys av bakomliggande strukturella faktorer som kan förklara varför kvinnliga jordbrukare systematiskt erhåller lägre stöd och har lägre inkomster[8]. Även kommissionen lyfter behovet av statistik och könsuppdelad information om jordbruksägande, partnerskap och kvinnors roller i

[8] Martin Nordin (2025). Hur träffsäkra är EU:s inkomststöd till jordbruket? En utvärdering av jordbrukares inkomster och motståndskraft inom ramen för strategisk plan 2023-2023. Jordbruksverket. Utvärderingsrapport 2025:16.

beslutsfattande på jordbruksföretag som en viktig faktor i sin policy brief[9]. Kommissionen menar att förbättrad data kommer att möjliggöra bättre politisk inriktning och erkännande av kvinnors bidrag inom näringsliv och innovation.

[9] https://quantifarm.eu/wp-content/uploads/2026/03/QuantiFarm_Joint-Policy-Brief_Advancing-gender-equality-in-agriculture-and-rural-KF0125012ENN.pdf.